

Με αυτό το άρθρο έχω σκοπό να σας επισημάνω τους γνωστότερους καταρράκτες της Ελλάδας, αλλά και αυτούς που αναδείξαμε μέσα από την εξερεύνηση του κόσμου των φαραγγιών. Ένα αφιέρωμα στα υδάτινα γεωλογικά μνημεία που προκαλούν δέος, θαυμασμό, σεβασμό, αλλά και σημαία προσέλευσης κι ενδιαφέροντος. Η αναφορά των μεγάλων καταρρακτών, γίνεται με κριτήριο άνω των 40μέτρων ύψους. Σίγουρα κάποιους θα παρέλειψα να αναφέρω, αλλά πιστεύω πως πρέπει να κάλυψα το μεγαλύτερο μέρος των υδάτινων γιγάντων!

Οι καταβάσεις φαραγγιών, είναι απόλυτα συνδεδεμένες με τους καταρράκτες και υπάρχει σχετική τεχνογνωσία για την ασφαλή κατάβασή τους. Η μεγαλύτερη δυσκολία επικεντρώνεται στους πολύ ψηλούς με ενδιάμεσες αλλαγές σχοινιών και αρκετή ποσότητα νερού. Στατιστικά στα περισσότερα Ελληνικά φαράγγια συναντάμε καταρράκτες ύψους μέχρι 25 μέτρα. Οι μεγάλοι σχηματίζονται, όταν τα νερά ενός ορεινού ποταμού ή χειμάρρου συναντήσουν γκρεμώδη πετρώματα ή ρήγμα. Στην πρώτη περίπτωση αυτό συμβαίνει όταν η πορεία του ορεινού ποταμού κινείται σε μεγάλους βράχους με απότομες κλίσεις και εναλλαγές πετρωμάτων, δηλαδή όταν το βουνό είναι αρκετά απότομο. Στη δεύτερη περίπτωση όπου συμβαίνει ειδικά στα ασβεστολιθικά πετρώματα, η πορεία του ορεινού ποταμού, τέμνει ρήγματα που βρίσκει μπροστά του και δημιουργεί μεγάλους καταρράκτες.

Κείμενο - φωτό: **ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ**

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ

ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΕΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Καταρράκτης ονομάζεται το τμήμα ποταμού, τα νερά του οποίου πέφτουν απότομα από μεγάλο ύψος, λόγω απότομης κλίσης της κοίτης του ποταμού.

Σε πολλούς ποταμούς το επίπεδο της κοίτης μεταβάλλεται πολλές φορές από ψηλότερα σε χαμηλότερα. Οι καταρράκτες διακρίνονται, είτε λόγω του μεγάλου ύψους κατακρήμνισης του νερού, είτε λόγω του μεγάλου όγκου των κατακρήμνιζόμενων νερών και αποτελούν ένα από τα πιο θεαματικά φυσικά φαινόμενα. Η δύναμη, με την οποία πέφτουν τα νερά τους, πολλές φορές εκμεταλλεύεται από τους ανθρώπους για την παραγωγή ενέργειας. Τα είδη των καταρρακτών είναι: οι κάθετοι, οι επικλινείς που η υδατόπτωση συνεχίζεται σε επικλινές σκληρό πέτρωμα, και οι βαθμιδωτοί όπου η υδατόπτωση γίνεται τμηματικά, κατά βαθμίδες. Η αρχαιότερη αναφορά σε καταρράκτες αφορούσε το Νείλο ποταμό, η κοίτη του οποίου παρουσίαζε μικρές ανωμαλίες, ασημαντες σε σύγκριση με τους σήμερα γνωστούς. Στην Ελληνική μυθολογία πολλοί μύθοι συνδέονταν με αυτούς. Για παράδειγμα στα ύδατα της Στυγός που σχηματίζουν έναν καταρράκτη περίπου 200 μέτρων, ορκίζονταν όλοι οι θεοί, ακόμη και ο Ήλιος. Ήταν ο πιο μεγάλος όρκος των θεών και στα νερά της οι θεοί έκαναν την ποιή τους, όταν ήταν τιμωρημένοι. Το όνομά της προκαλούσε φόβο σε

θεούς και ανθρώπους. Έλεγον πως κανένα ζωντανό ον δεν επρόκειτο να ζήσει εάν έπινε από το νερό αυτό.

Ο ψηλότερος στον πλανήτη μας είναι του Έιντζελ της Βενεζουέλας, που χύνεται σε δύο βαθμίδες από ύψος 980 μέτρων. Της Βικτωρίας στον ποταμό Ζαμβέζη στη Ροδεσία έχουν πλάτος περίπου 1 1/2 χλμ. και ύψος 122 μέτρα. Του Νιαγάρα και της Βικτωρίας θεωρούνται οι μεγαλύτεροι από άποψη όγκου χυνόμενου νερού.

Μεγάλοι καταρράκτες στη χώρα μας απλώνονται σε όλη την επικράτεια. Στη Θράκη, τη Μακεδονία, την Ήπειρο, τη Θεσσαλία, τη Στερεά, την Κρήτη αλλά και σε πολλά νησιά.

Θα αναφερθώ στους 25 πιο δημοφιλείς και κατά την έρευνά μου ίσως πιο σημαντικούς.

Οι καταρράκτες της Έδεσσας, μοναδικοί στην Ελλάδα, αποτελούν ένα εντυπωσιακό θέαμα για μικρούς και μεγάλους. Ο μεγάλος λέγεται "Κάρανος" με το νερό να πέφτει από ύψος **70 μέτρων**. Φωτογραφία Νο1.

Ο ποταμός της Νέδας σε ένα μεγάλο τμήμα του διασχίζει χαράδρα με πολύ πλούσια βλάστηση. Κατά μήκος της πορείας του δημιουργούνται καταρράκτες. Ο μεγαλύτερος βρίσκεται κοντά στη Φιγαλεία και έχει ύψος περίπου **40 μέτρα**. Φωτογραφία Νο2.

Ο καταρράκτης του Λειβαδίτη στην Ξάνθη, λένε πως είναι ο μεγαλύτερος των Βαλκανίων. Φτάνοντας εκεί το θέαμα είναι μοναδικό. Τα νερά πέφτουν κατακόρυφα από ύψος **60 μέτρων** με τρομερό πάταγο, χαρίζοντας πλούσια βλάστηση στις σχισμές των βράχων. Η επίσκεψη γίνεται από μονοπάτι. Φωτογραφία Νο3.

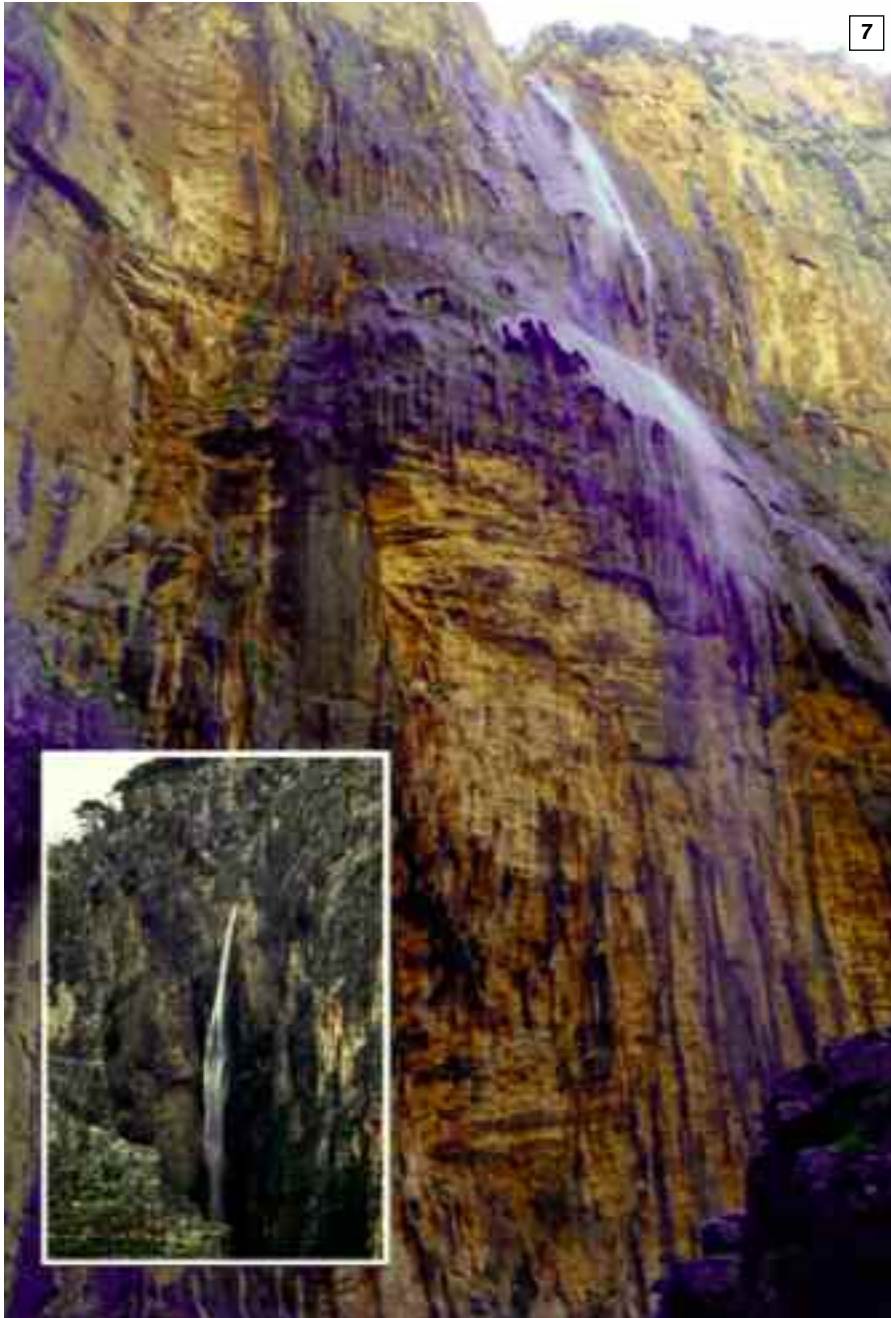
Ο καταρράκτης της Λεπίδας ύψους **70 μέτρων** βρίσκεται στον Πάρνωνα. Είναι ένα από τα ομορφότερα σημεία της περιοχής. Δημιουργείται από την έξοδο των νερών σε έναν τεράστιο και απότομο γκρεμό. Η επίσκεψη γίνεται από μονοπάτι. Φωτογραφία Νο4.

Ο καταρράκτης Κρεμαστός στη Σαμοθράκη, βρίσκεται στο νότιο μέρος του νησιού και πέφτει στα νερά της θάλασσας, από ύψος **180 μέτρων**. Αποτελεί σημείο ενδιαφέροντας και η επίσκεψη γίνεται μόνο με πλοίο. Φωτογραφία Νο5.

Ο καταρράκτης του Αμπά στην Κρήτη ύψους **145 μέτρων**, βρίσκεται στο νότιο μέρος του νησιού, στα Αστερούσια όρη. Θεάρατος καταρράκτης που σχηματίζεται από ένα ρήγμα που τέμνει η ροή του νερού. Είναι θεατός από τη γύρω περιοχή του χωριού Παράνυμφοι. Φωτογραφία Νο6.

7

Ο καταρράκτης του Μάστορα στην Κρήτη ύψους **215 μέτρων**, δημιουργείται επειδή τέμνει τα τοιχώματα του φαραγγιού του Χα και πέφτει μέσα του δημιουργώντας ένα υπερθέαμα ορατό από πολύ μακριά. Σ' αυτούς που κάνουν canyoning, το πέρασμα από αυτό το σημείο είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό, νιώθοντας τα νερά του να βρέχουν τα πάντα σε μεγάλη ακτίνα. Φωτογραφία Νο7.

Οι καταρράκτες της Άρτας, στο ομώνυμο χωριό. Πρόκειται για δύο υδάτινα τέρατα που κοσμούν την περιοχή των Τζουμέρκων. Είναι σχεδόν παράλληλοι, ενώ ο ένας από αυτούς ύψους **105 μέτρων**, έχει πάντα περισσότερο νερό προσφέροντας συγκλονιστικό θέαμα. Είναι προσβάσιμοι από τουριστικά διαμορφωμένο μονοπάτι. Φωτογραφία Νο8.

Ο καταρράκτης Καμίλι στο Ματσούκι Ιωαννίνων, ύψους **42 μέτρων**, σχηματίζεται κάτω από το χωριό και είναι ορατός από το δρόμο, αλλά προσβάσιμος μόνο μέσα από το φαράγγι. Η ποσότητα του νερού του είναι και τους καλοκαιρινούς μήνες ιδιαίτερα αυξημένη. Φωτογραφία Νο9.

Ο καταρράκτης Κρεμαστός στην Ανατολική Ιωαννίνων, ύψους **126 μέτρων**, χωρισμένος σε 2 μέρη, 41+85μέτρων. Είναι ορατός από το μικρό χωριό της Ανατολικής Κράψης και τον θεωρώ από τους πιο φιλικούς γι' όσους κάνουν canyoning, διότι οι δυσκολίες του είναι μετρίου επιπέδου. Φωτογραφία Νο10.

8

9

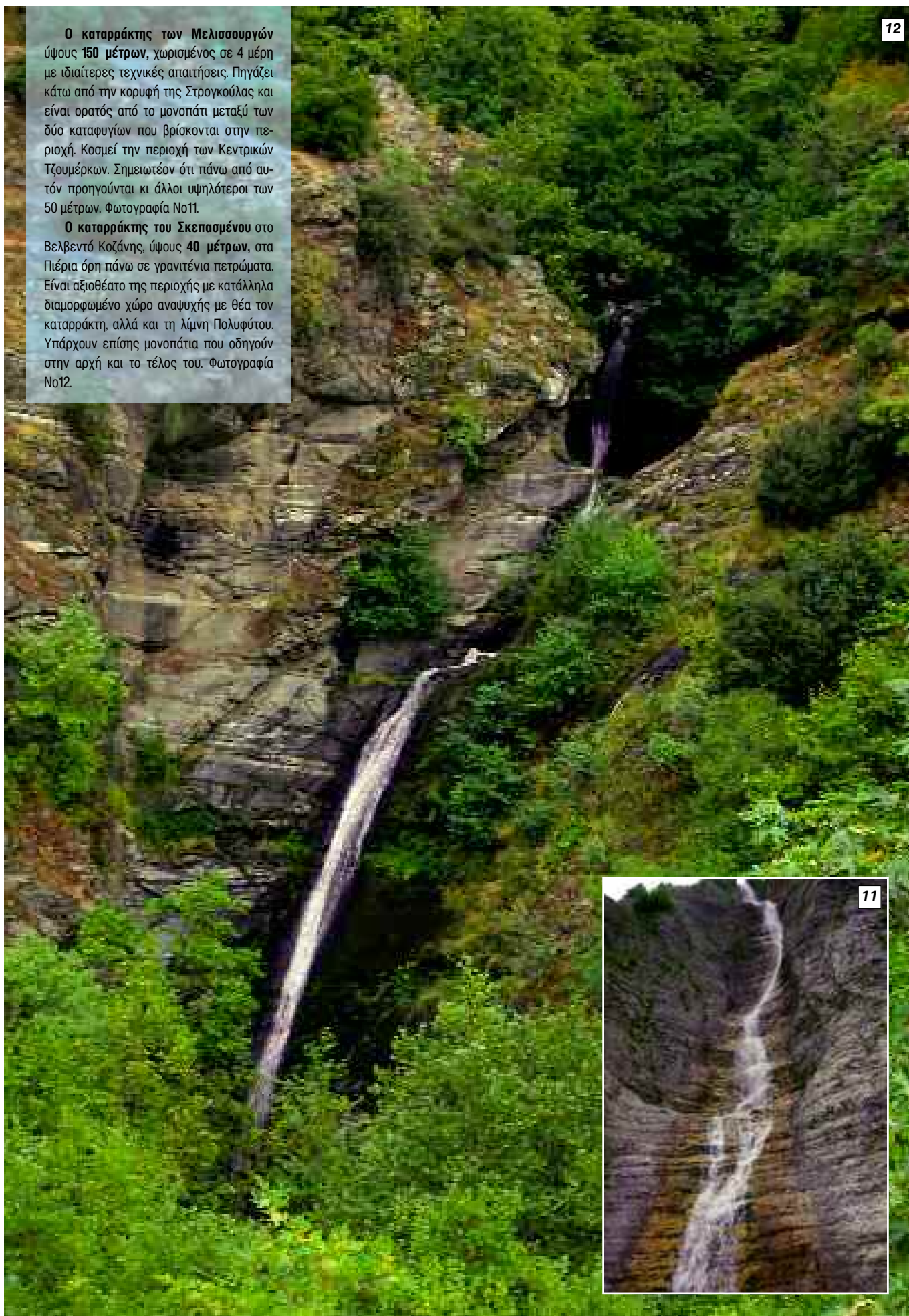

10

Ο καταρράκτης των Μελισσουργών ύψους **150 μέτρων**, χωρισμένος σε 4 μέρη με ιδιαίτερες τεχνικές απαιτήσεις. Πηγάζει κάτω από την κορυφή της Στρογκούλας και είναι ορατός από το μονοπάτι μεταξύ των δύο καταφυγίων που βρίσκονται στην περιοχή. Κοσμεί την περιοχή των Κεντρικών Τζουμέρκων. Σημειωτέον ότι πάνω από αυτόν προηγούνται κι άλλοι υψηλότεροι των 50 μέτρων. Φωτογραφία Νο11.

Ο καταρράκτης του Σκεπασμένου στο Βελβεντό Κοζάνης, ύψους **40 μέτρων**, στα Πιέρια όρη πάνω σε γρανιτένια πετρώματα. Είναι αξιοθέατο της περιοχής με κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο αναψυχής με θέα τον καταρράκτη, αλλά και τη λίμνη Πολυφύτου. Υπάρχουν επίσης μονοπάτια που οδηγούν στην αρχή και το τέλος του. Φωτογραφία Νο12.

Canyoning

Ο καταρράκτης της Κλίφκης ύψους **47 μέτρων**, κάτω από το χωριό Καλέντζι και πάνω από τον ποταμό Άραχθο. Βρίσκεται στα Κατσανοχώρια του νομού Ιωαννίνων και η πρόσβαση γίνεται από δασικό δρόμο. Στο τελειώμα του υπάρχει σπήλαιο όπου εκβάλλει υπόγειο ποτάμι που χύνεται στον Άραχθο. Φωτογραφία Νο13.

Ο καταρράκτης Κρεμαστός της Οίτης ύψους **135 μέτρων**, και σε υψόμετρο 1500μέτρων, βρίσκεται πάνω από το χωριό Κομποτάδες και η πρόσβασή γίνεται από ορειβατικό μονοπάτι. Κάποια πολύ έμπειρα μάτια ορειβατών της περιοχής, μπορούν να τον διακρίνουν, την άνοιξη που έχει πολύ νερό, κι από τον κάμπο της Φθιώτιδας. Χωρίζεται σε 6 σημεία αλλαγής σχοινιών, από 17 έως 50 μέτρα. Φωτογραφία Νο14.

Ο καταρράκτης της Τρύπης στον Παρνασσό ύψους **80 μέτρων**, πάνω από την Τιθωρέα. Είναι θεατός από το μονοπάτι που ανεβαίνει στα διπλόταμα, παράλληλα με τη χαράδρα της Βελίτσας. Συνεχίζοντας από το μονοπάτι του παλιού υδραγωγείου, μπορείτε να τον πλησιάσετε αρκετά. Χωρίζεται σε 2 μέρη αλλαγής σχοινιών, 52 και 28 μέτρων. Φωτογραφία Νο15.

Οι Καταρράκτες στο Λιναράκι Ευρυτανίας ύψους **117 μέτρων**, πάνω από τον Κρικελοπόταμο. Είναι θεατοί από το χωριό Καστανιά Προυσού που βρίσκεται στην απέναντι όχθη από τον Κρικελοπόταμο. Στο σημείο των καταρρακτών οδηγεί ένα παλιό μονοπάτι υδραγωγείου. Γενικά έχουν λίγο νερό διότι προέρχεται από πηγή και όχι από λεκάνη που λειτουργεί ως συλλέκτης. Χωρίζεται σε 4 μέρη. Φωτογραφία Νο16.

Ο καταρράκτης της Κοντίβας Ευρυτανίας ύψους **105 μέτρων**, πάνω από τον Κρικελοπόταμο. Είναι θεατός μόνο από κάτω, δηλαδή μέσα από το ποτάμι. Συνήθως τον επισκέπτονται όσοι βρίσκονται στο Πανταβρέχει συνεχίζοντας την πορεία του ποταμού για άλλα 700 μέτρα. Χωρίζεται σε 2 μέρη και είναι το τελειώμα του φαραγγιού Κερασόρεμα λίγο πριν τον παλιό οικισμό της Κοντίβας. Φωτογραφία Νο17.

Ο καταρράκτης στα Καμένα Βούρλα Φθιώτιδας ύψους **72 μέτρων**, ο οποίος βρίσκεται πάνω από το ομώνυμο παραθαλάσσιο χωριό στο βουνό της Κνημίδας. Όταν κατεβάζει αρκετά νερά, είναι ορατός από όλη τη γύρω περιοχή. Φωτογραφία Νο18.

Ο καταρράκτης Στριφτός στο όρος Κνημίδα Φθιώτιδος ύψους **56 μέτρων**, ο οποίος βρίσκεται πάνω από τα Καμένα Βούρλα και είναι ορατός από την Π.Ε.Ο. Ονομάστηκε έτσι διότι δεν είναι κάθετος, αλλά κάνει ελιγμούς. Φωτογραφία Νο19.

Οι μεγάλοι Καταρράκτες του Δελφίνου στους πρόποδες της Οίτης ύψους **66 & 49 μέτρων**, πάνω από τη σιδηροδρομική γραμμή που διασχίζει μέσα από τούνελ τα βουνά κάτω από το ομώνυμο χωριό. Είναι ευδιάκριτοι από το χωριό Άνω Βαρδάτες και προσεγγίζονται από αγροτικούς δρόμους. Φωτογραφία N20.

Ο Καταρράκτης Καπνιστής στο φαράγγι της Άρβης, ύψους **80 μέτρων**, ο οποίος σκάει μέσα σε βραθρώδες κάθετο και σκοτεινό πεδίο. Προσεγγίζεται μόνο από το εσωτερικό του φαραγγιού και ονομάζεται έτσι διότι όταν κατεβάζει πολύ νερό, φαίνεται από μακριά σα να καπνίζει. Φωτογραφία No21.

Ο Καταρράκτης του Δύρα στο φαράγγι του Γοργοποτάμου Οίτης, ύψους **83 μέτρων**. Βρίσκεται στο μέσο του φαραγγιού και είναι ένας από τους ξακουστούς στο χώρο των φαραγγιών. Προσεγγίζεται μόνο από το εσωτερικό του και είναι χωρισμένος σε 2 μέρη. Φωτογραφία No22.

Ο Καταρράκτης του Γερακάρη στο ομώνυμο φαράγγι στην Οίτη, ύψους **82 μέτρων**. Βρίσκεται στο μέσο του φαραγγιού. Προσεγγίζεται μόνο από το εσωτερικό του και είναι χωρισμένος σε 2 μέρη, 60 και 22 μέτρων. Φωτογραφία No23.

Ο Καταρράκτης του Ροδοκάλου στο ομώνυμο φαράγγι στην Οίτη, ύψους **45 μέτρων**. Προσεγγίζεται από το μονοπάτι των Φαρμακιδών λίγο έξω από την Υπάτη. Φωτογραφία No24.

Ο Καταρράκτης στο Καλυψώ μέσα στο ομώνυμο φαράγγι στον Κίσαβο πάνω από την Καρίτσα, ύψους **70 μέτρων**. Προσεγγίζεται από δασικό μονοπάτι και είναι χωρισμένος σε 2 μέρη, 15και 55 μέτρων. Φωτογραφία No25.

Η Ελλάδα έχει τα πάντα, ακόμα και μεγάλους καταρράκτες και μάλιστα σε περιοχές που δεν χωράει ο νου σας. Αν οργανώσετε τις εκδρομές και τις περιηγήσεις σας κοντά τους, μην ξεχάσετε να τους επισκεφτείτε. Όπως διαπιστώνετε, οι περισσότεροι είναι προσβάσιμοι και θεατοί. Επίσης μπορείτε να προγραμματίσετε την εξόρμησή σας, με σκοπό την επίσκεψη ενός μεγάλου καταρράκτη, σε συνδυασμό πεζοπορίας + κολύμπι (αν το επιτρέπει ο καιρός). Και όσοι επιθυμείτε μεγαλύτερες συγκινήσεις, τότε κατεβείτε τους με σχοινιά κάνοντας canyoning!

Από τους 25 παραπάνω αναφερόμενους υδάτινους γίγαντες, είχα την ευχάριστη εμπειρία να οργανώσω την τελευταία 15ετία, την εξερεύνηση των 17 από αυτούς και να είμαι επικεφαλής στο αρμάτωμά τους. Στο πέρασμα όλων αυτών των ετών, οι ομάδες που με ακολουθούσαν και με εμπιστευότουσαν ήταν διάφορες. Πολλοί από αυτούς ίσως σήμερα να μην ασχολούνται ακόμη με το βουνό. Οφείλω όμως σαν εκπαιδευτής και φέροντας την ευθύνη των αποστολών εξερεύνησης, να τους ευχαριστήσω για την εμπιστοσύνη και τη συνεργασία τους προς το αρμάτωμα των ελληνικών υδάτινων γιγάντων. Το canyoning είναι σπορ ομαδικό!

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Όσοι θέλετε περισσότερες πληροφορίες πρόσβασης στα σημεία των καταρρακτών επικοινωνήστε μαζί μου στο info@canyoning.gr. Πληροφορίες: www.canyoning.gr.

